

ARYBINIS Rokiškis

(7) Rokiškio Apkoimė ir Apskr. Vykđ. Komiteto Organaso
125 (289) | 1946 m. lapkričio 19 d. | Kaina 20 kp.

ARTILERIJOS DIENA

Šandien tarėby liaudies ir jos fabrikai, gaminantieji pirmas klasinius pabaklius, karo reikmenis, taikliausius artilerijos prietaisus. Tėvynės išvadavimo karo metais šie fabrikai dirbo be atsisakymo, aprūpindami mūsų artileriją visais reikmenimis, reikalingais prieš sunaikinimui.

Visa carinės armijos artilerija pirmame pasauliniame kare siekė 12 tūkstančių pabaklių. Galinga socialistinė pramonė pastutinais trečiaisiais Didžiojo Tėvynės karo metais kasmet davė frontui po 120 tūkstančių visų kalibrų pabaklių ir iki 100 tūkstančių minosvaidžių. Tarybiniai konstruktoriai be pertraukos dirbo technikos patobulinime, sukūrė naujus artilerijos apginklavimus, pavyzdžiui, savo kokybės žymiai viršijantius prieš artilerijos apginklavimą.

Draugas Stalinas, belėvikų partija išugdė gerus tarybinis artileristų kadrus, atsidavusius savo Tėvynei patriotus, kuriems mūsų vokiškaisiais ir japoniškaisiais grobikais užsipeinė sau nemirštama garbė. Kiekviename mūsų rajone yra demobilizuotieji kariai -- artileristai ir minosvaidininkai. Jie su energija dirba pramonėje, kolektyviniuose, tarybiniuose ūkiuose, transporte, jie dirba kovoje už naujojo stalininio penkmečio įvykdymą su tokiu pat atsidavimu, su kokiu praėjusio karo metais apgynė mylimos socialistinės Tėvynės garbę ir nepriklausomybę.

Po pergalingojo karo užbaigimo tarybiniai artileristai įstojo į taikų mokslo. Jie nenusiramina atsiekimais, o ryžtingai nagrinėja, įsisemonia Tėvynės karo patyrimą, nenuilstamai mokosi, kelia savo karių meistriškumą. Mūsų moksininkai dirba tolesniam mokslo išvystymui, sujungiant Didžiojo Tėvynės karo patyrimą. Nesenai Ministrų Taryba įsteigė naują aukštąją mokslo įstaigą -- Artilerijos mokslo akademiją.

Kartu su kitų rošių kariuomene, Ginkluotosios TSRS Pajėgos, tarybiniai artileristai akyliai stovi tarybinės liaudies taikaus kuriančio darbo sargyboje.

Garbė tarybiniais artileristams ir minosvaidininkams!

aičių gimnazijų sienlaikraščių apzvaiga

„Kai žemė tavo niekono“, net nežino, kad vienas iš mūsų šios revoliucijos laimėjimų yra tas, kad žemė visos laudies bendra nuopybė.

Logas yra reikšmės, kad išgumos sienlaikraščių visai ymu, kad jie būtų specifiniai tos ar kitos klasės. Štai mes VIb berniukų klasės šokelo spindulius“ perkelsi į kitą klasę, jis ten lygiai pat tika, nes iš visos šio laikraščio medžiagos jokių nesužinosi, kad ji leidžia klasė. Visas sienlaikraštis atlytas Didžiosios Sėlio reoliucijos minėjimu ir ijuotu kryžšėdžiu. Iš klamgyvenimo nėra visai nieko. Štai VIb berniukų klasėje. laikraštis labai puikiai apidalinatas ir kruopščiai ištas, ber visai jame telpanti žianga yra apie Rudirkę.

VIb klasės moksleiviai inoio, kad norintems patatyti apie Kudirką yra išknęgtomas? Tad kam gati tiek popierio sienlaikrašė, jei ten vis tiek netko naujapapasakoma? Juk bet kokiai kalčiai paminti pilnai užnka nelgo įžanginio straipsnio, tuo tarpu sienlaikraščio ždavins yra iškelti savas ikalus -- klasės reikalus.

Tuo blogiau yra su mergaičių gimnazijos pėminės komiunimo organizacijos sienlaikraščiu „Komjauimas mokyklos“. Nėgana to, kad jis yra gana senas (rugėžio 18 d.), bet jame nesimato jokios moksleives organizuojantios tendencijos. Kodėl neratoma, kolia iuri but komjauuolė moksleivė, kodėl neiškelama komjauimo darbas mokykloje, neparodomas komjauimo organizacijos kėdų augimo reikalas?

Vis dėl to yra klasių ar pajaponiškaisiais grobikais užsipeinė sau nemirštama garbė. Kiekviename mūsų rajone yra demobilizuotieji kariai -- artileristai ir minosvaidininkai. Jie su energija dirba pramonėje, kolektyviniuose, tarybiniuose ūkiuose, transporte, jie dirba kovoje už naujojo stalininio penkmečio įvykdymą su tokiu pat atsidavimu, su kokiu praėjusio karo metais apgynė mylimos socialistinės Tėvynės garbę ir nepriklausomybę.

Po pergalingojo karo užbaigimo tarybiniai artileristai įstojo į taikų mokslo. Jie nenusiramina atsiekimais, o ryžtingai nagrinėja, įsisemonia Tėvynės karo patyrimą, nenuilstamai mokosi, kelia savo karių meistriškumą. Mūsų moksininkai dirba tolesniam mokslo išvystymui, sujungiant Didžiojo Tėvynės karo patyrimą. Nesenai Ministrų Taryba įsteigė naują aukštąją mokslo įstaigą -- Artilerijos mokslo akademiją.

Kartu su kitų rošių kariuomene, Ginkluotosios TSRS Pajėgos, tarybiniai artileristai akyliai stovi tarybinės liaudies taikaus kuriančio darbo sargyboje.

Garbė tarybiniais artileristams ir minosvaidininkams!

Sudrausti savivaliavima Kvetkų malūne

Į Kvetkų malūną, priklausantį savininkė Žilinskienė, neįsiveduotį savininkė Žilinskienė Eleona, suvažiuoja maiti grūdų apvalytus ir iš Papilio bei Pandėlio valsčių. Malūnas, dirbamas dviejomis girmomis, per maiti didelį kiekį grūdų. Tačiau valstiečiai nusiskundžia, kad šiame malūne už paimtus už malimą grūdus neįsiveduotį kvitai.

Įturus vietoje padėję nusiskundimai pasitvirtino. Štai, #. m. XI. 11 d. Kvetkų malūne susimalė savo reikalams grūdus pil. Valionis Lioginas, gyv. Gervėtėnų km., Papilio valsč. ir pil. Janeliškės Romas, kurie už malimą sumokėjo natūra (grūdais), bet kvitų negavo. Tuo tarpu patikrinus kitus valstiečius, pasirodė, kad daugumoje jie turi išduotus kvitus. Tokiu būdu malėno

savininkė Žilinskienė, neįsiveduotį savininkė Žilinskienė Eleona, suvažiuoja maiti grūdų apvalytus ir iš Papilio bei Pandėlio valsčių. Malūnas, dirbamas dviejomis girmomis, per maiti didelį kiekį grūdų. Tačiau valstiečiai nusiskundžia, kad šiame malūne už paimtus už malimą grūdus neįsiveduotį kvitai.

Įturus vietoje padėję nusiskundimai pasitvirtino. Štai, #. m. XI. 11 d. Kvetkų malūne susimalė savo reikalams grūdus pil. Valionis Lioginas, gyv. Gervėtėnų km., Papilio valsč. ir pil. Janeliškės Romas, kurie už malimą sumokėjo natūra (grūdais), bet kvitų negavo. Tuo tarpu patikrinus kitus valstiečius, pasirodė, kad daugumoje jie turi išduotus kvitus. Tokiu būdu malėno

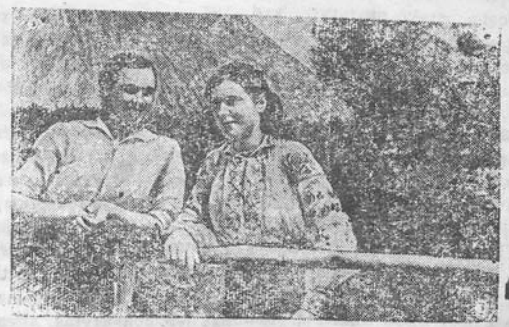
PARUOŠY PLANAS

Panemunėlio valsčiaus Roberių apylinkė, soclenktyniaudama dėl priešlaikinio valstybinio paruošy plano įvykdymo, pirmoji savo valsčiuje įvykdė metinį grūdų paruošy planą. Šios apylinkės valstiečiai visas jėgas sukaupe ir skubėsniam pieno paruošy plano įvykdymui.

Nuoseklus ir geras apylinkės aktyvo darbas bei valstiečių patriotiškumas, vykdant partijos ir vyriausybės uždėtus uždavinius žemės ūkyje, atnešė puikius vaisius. Šiomis dienomis Roberių apylinkė raportuoja apie tai, kad pirmoji savo valsčiuje yra visu 100% įvyzdžiusi metinį pieno paruošy planą.

Nuo roblečių neatlieka ir šio valsčiaus Panemunėlio stoties apylinkės valstiečiai, kurie taip pat 100% įvykdė metinį pieno paruošy planą.

Šių apylinkių pavyzdžiu sekia ir kitų apylinkių valstiečiai.

Kamenec-Podolsko srities, Polonsko rajono „Komunizmo aušra“ kolektyvinio ūkio skyrių vedėjos Ona Levčenko ir Marija Kulinič, soclenktyniaujančios dėl 600 centnerių cukrinių runkelių iš hektaro išauginimo, dalinasi viena su kita darbo patyrimu. Nuotraukoje: M. Kulinič (kairėje) svečiuose pas O. Levčenko. Foto N. Lichtermano TASS'o spaudos klėbė

Didžiosios Spalio Socialistinės revoliucijos

Drg. A. A. Ždanovo pranešimas iškilmingame Maskvos Tarybų

(Atkelta iš 3 psl.)

Šiomis dienomis iš draugo Stalino atsakymų į Jūnaitei Pres agentūros direktoriaus p. Hju Bello klausimus visas pasaulis galėjo įsitikinti, kokią reikšmę Tarybų Sąjunga teikia tarptautinio bendradarbiavimo reikalui ir kiek kiekvienas Tarybų Sąjungos užsienio politikos žingsnis nukreiptas šiam tikslui pasiekti.

Tokia viena tarptautinės politikos linkmė.

Kita linkmė — tai linkmė ty reaktinių jėgų ir sluoksnių, kuriems ne pro šalį būtų atsiskirti nuo deklaratijų, kurias jie darė tik vakar, iškilmingi Sovietų Sąjungos Nacių Organizacijos pamatą ir išvadyti kelia ekspansijos bei agresijos jėgoms.

Ypatingai dabar šio kurso įkvėptai apšandę didžiųjų valstybių vienbalsiškumo principą sprėsdami klausimus Saugume Taryboje. Prieš šį principą dabar vedama įvairinga kampanija. Visiškai atsku, kad šios kampanijos tikslas yra pakirsti tarptautinį bendradarbiavimą ir Sovietų Sąjungos Nacių Organizacijos pagrindus. Yra žinoma, kad normalus tarptautinio bendradarbiavimo pagrindai visiškai neįeina į planus tokių imperialistinių sluoksnių, kurie užsiteresuoti turėti laisvas rankas pasauliniame viešpatavimui užkariauti, ekspansijai bei agresijai. Bet ne tam mūsų tautos liejo upės be galo brangaus savo kraujo, kad išvadytų kelią naujoms pretendencijoms į pasaulinį viešpatavimą. Atsispirti šios rūšies apetitams ir pasaulinio viešpatavimo siekimams — svarbiausias Sovietų Sąjungos Nacių Organizacijos uždavinys.

Kampanija tarptautiniam bendradarbiavimui pakirsti, kurią dabar veda atviri ir slapti tvirtos taikos priešai, yra lydima patėlusio antitarybinio

vedamoji žmeižu kampanija įgijo ypatingą užsimojimą. Ji vedama dideliu mastu ir siekia pakirsti Saugumui pasitikėjimą Tarybų Sąjunga ir jos autoritetą demokratinių šalių tautų tarpe. Negalima nepaminėti taip pat, kad atkakli skiepijimas nespykantos Tarybų Sąjungai, jos režimui, žmonėms, kurie joje gyvena, nėra naujas ir ne karta jau liūdinal baigė jo iniciatoriams. Yra žinoma, kad daugelis laikraščių ir žurnalų tokiose šalyse, kaip JAV ir Didžioji Britanija, specializavosi kurstyti nesantaiką, nepasitikėjimą ir įtarimus viskam, kas tarybiška, stengėsi kiek galima mažiau tiesos praleisti apie gyvenimą ir padėtį TSRS. Yra žinoma, kad toli „informacija“ apie Rusiją, kuri pripildė daugelio laikraščių skiltis JAV ir Didžiojoje Britanijoje, pradeda troškinti net daugelį buržuazinių veikėjų, mačiusių visokių reginių melavimo srityje. Dabar norint parašyti ką apie Rusiją užtenka sumalyti truputį žmeižu, truputį nemokėškumo, truputį aktyvėškumo — ir patiekalas paruoštas. Dalykas prieina ligi to, kad teisinga informacija apie TSRS darosi išimtimi, o melaginga — taisykle. O jeigu faktus sunku iškraipyti, tai juo blogiau faktams: jie stačiai nutyliami.

Neseniai amerikiniuose laikraščiuose žvystalėjo pranešimas, kad vietosios nuomonės institutas JAV į jo pastatytą šį klausimą, ar turi nepartiniai rinkimines teises TSRS, gavo nežymų procentą teisingų atsakymų. Daugumas atsakė, arba kad nepartiniai tokių teisių neturi, arba kad atsakantieji nežino, ką pasakyti. Į klausimą: ar galima išpažinti TSRS kokią nors religiją? — daugumas atsako, kad arba negalima, arba jie nežino, kaip atsakyti į tą klausimą. Išėina, kad vidutinis amerikietis arba negauna jokios informacijos apie

prieši užsienyje žmonės, į ką save žemės „druska“ ir civilizacijos „fundamentu“. Ką matyti, praėjęs karas, kuri suteikė nergalę pažangos laisvės jėgoms prieš reaktyvų piktybę bei smurto jėgą nieko neišmokė žmonie, bėginančių pakartoti kelią, atėjusį tiek vargo ir nelaimingų tautoms, nesantaikos bei nepasitikėjimo tarp tautų sėjų kelią.

Ponas Uolesas vienoje iš savo kalbų prieš kelias dienas pareiškė, kad kiekvienam laiške „Pravda“ JAV adrese atspausdintos kritikos ooli spausdinama bent tūkstančių ooli antitarybinės kritikos amerikiniuose spaudoje. Vair galima ginčyti šį p. Uol tvertinimą. (Salėje buvo pas pagyvėjimas).

Šioje sudėtingoje tarptautinėje aplinkoje, į kurią tvirtai taikos priešininkai įneša t netikrumo ir nerimo elementus ypatinga jėga po visą pasaulį praskambėjo ramus, tvirtas ir išmintingas draugo Stalino balsas, įkvepiantis žvaigždę bei viltis į širdis žmonių, trokštančių taikos saugumo, žinančių kiekvienam Stalino kodžio vertę. (A u d r i g i p l o j i m a i).

Draugas Stalinas davė pilygus deramą atsakymą triukšmą du naujojo karo gresmės organų žaidimo atveju samdinyse neįsąntažini-spekuliacinį tos kampanijos pobūdį ir parodė realaus „naujojo karo“ pavajaus nebuvimą.

Draugas Stalinas parodė t pašu, kad Tarybų Sąjungai negalima įsauginti šantažu tokį samdinį visai išnaudoti, o partinė bei komjaunimo organizacijos neįsąntažina samdi-

„Lvov—Selma“ (UTSR) [Lvovo] fabrikas masiniai šleidžia nešiojamas purkštuvus „RDPZ“, kurie yra naudojami nuodų išpurkštėjimui naikinant žemės ūkio kenkejas.

Nuotraukoje: kontrolierius L. D. Bragina patikrina baigtą produkciją. Foto K. Businiao TASS'o spaudos klėbė

Susirūpinti samdinių būkle

Samdinių jaunimas — tarybiams jų teisių ir santykių su binės valdžios ramtis kairė. buože. Taip, pav., pas buože Bet į samdinius Panemunio Baulb, Koriskų km., Panemum valstijoje dar per mažai kreinio valstė, jau daugiau kaip piamia dėmesie. Valsčiaus parmetus dirba samdine Adometinė ir tarybinės organizacijos naitė Valė, kuri neturi su buoneparodo reikiamo rūpesčio šes sudariusi sandos sutarties. Buožė ją gali kaip norėdamas išnaudoti, nes Adomėnaitė nebuože samdiniai neturi su iais žino savo teisių ir įauklasi lyg sudarę sutarčių ir nėra profesučių yra daug.

Suorganizavus samdinius ir vedant jų tarpe aiškinajamą darbą, — jie būtų puikiasias aktyvas partijos ir vyriausybės nutarimų vykdyto. Tą turi gerai išsidėmi tiek partinių, tiek ir komjaunimo organizacijų vadovai ir reikiamai susirūpinti samdinius.

K. Kairėnas.

Gyd. V. Barkauskas

Saugokis dėmėtosios šiltinės

Dėmėtoji, arba beriamoji šiltinė mūsų liaudies mažesė vadinama beriamuoju tifu arba tiesiog tifu. Dėmėtoji šiltinė yra labai užkrečiama infekcinė liga. Pačios ligos sukėlėjas iki šio laiko dar nepavyko surasti ir pilnai iširti. Mokslininkai Nicolle pavyko nustatyti, kad ligos sukėlėjas randasi kraujo serume, nes įsvirkštus beždžionės, sergančios dėmėtąja šiltine, kraujo serume sveikai beždžionei, ji po inkubacijos periodo suserga dėmėtąja šiltine. Po ilgesnio tyrinėjimo jau pavyko nustatyti, kad skiepytojo darba prieš šios ligos atlieka utėlės, stipdamos kraują ir sergančio organizmo ir po to į sveiko ir tokiu būdu pernešamos ligos sukėlėją. Jau pavyko įrodyti, kad dėmėtąja šiltinę platina utėlės.

Utėlė, atkeltavusi nuo sergančio dėmėtąja šiltine ligonio ir turinti savo seilėse dėmėtosios šiltinės sukėlėją ir įkandus sveiką žmogų, ji apkrečia, nes su seilėmis suleidžia

sveiko žmogaus kraujo serume ligos sukėlėjas. Nuo aprėtimo iki pirmųjų ligos reiškinų praėina dar tam tikras laiko tarpas, kurį vadina inkubacijos periodu ir kuris tęsiasi nuo 5 iki 30 dienų, o vidutiniškai apie 12 dienų.

Pastibaigus inkubacijos periodui, kurio metu žmogaus organizme įvestas ligos sukėlėjas dauginasi-veisiasi ir kada jau turi tiek jėgas, kad pajėgia suardyti normalios organizmo funkcijos pusiausvyrą, — pasirodo pirmieji ligos simptomai. Vieniems staiga, kitiems po vienos — dviejų dienų negalavimo temperatūra pakyla iki 39—40,50 C, atsiranda dideli galvos skausmai, kūnas lyg sudaužytas, akys ašaroja, pulsas tankus, 3—6 dienas atsiranda rausvi išbėrimai krūtinės srityje, o vėliau ir ant galūnių, kurie skiriasi nuo tyrumo išbėrimo tik tuo, kad jų bėrimas daug mažiau. Temperatūra nekrinta, net davus ligoniui

temperatūra mažinančių vaistų.

Antra savaitė, tai yra 7—8 diena nuo ligos pradžios skausmai sumažėja, o kartais net visi išnyksta, bet užėina blogiausias ligos laikotarpis; ligoniai nustoja sąmonės, nebepajęsta net savo artimųjų, pasidaro neramas, blaškosi. Kitais atvejais guli kaip negyvi ir tik retkarčiais sustena. Ligoniai nieko nevalgo ir, tik slaugančiam personalui padedant, sunkiai nuryja skysčius. Šiame laikotarpy tankiai prisideda dar įvairios komplikacijos, kaip plaučių uždegimas, bronchitas ir t. t., kurios dar daugiau apsunkina jau ir taip labai sunkią ligą.

13—15 dieną nuo susirgimo ligonis miršta, arba temperatūrai kritus staiga, o kartais dviejų dienų laikotarpy, nuo 40° C iki normalios, atgauna sąmonę, atsiranda apetitas ir nuo šio laiko pradeda greit taisyti.

Gijimo laikotarpy yra viena labai nemaloni komplikacija, kuri tankiausiai būna pas tuos ligonius, kurie ligos metu labai ramūs, nesiblaškė ir gulėjo kaip negyvi, — tai pragu-

mas nuo dėmėtosios šiltinės patinka, todėl ir rabi paviršių

Pragulos labai sunkiai gydomos, ypač kai jos pasidaro didelės, ir tankiai ligoniai miršta nuo kraujo užkrečimo, nes prie didelių pragulų labai patogios sąlygos bakterijoms išvargintas ir neturi jėgų kovoti su pašaliniais išbrovėliais — bakterijomis.

Dėmėtoji šiltinė daugiausia pasirodo žiemą arba rudenį, tai yra šalto oro metu.

Gydymas dėmėtąja šiltine yra labai sunkus, nes dar neįfrasti vaistai prieš šią ligą, ir tenka tik gerai prižiūrėti ligonį, apsaugant jį nuo pragulų, stiprinant širdį ir keliant bendrą organizmo atsparumą. Svarbiausia, tai sergančio ligonio izoliacija nuo sveikų, daugiausia drabužinė utėlė, nes kad tuo apsaugoti tolimesnį ji yra dėmėtosios šiltinės perligos plėtimą ir profilaktinės neėjęs, nors manoma, kad priemonės, apie ką kalbėjusi utėlės irgi gali pernešti dėmėtąją šiltinę. Utėlės geriausiai mėgsta 32—36° C, o tokia temperatūra kaip tik yra žmogaus kūno paviršiuje. Šaltėsnė temperatūra joms ne-

Didžiojo Karo metu veikė nuo 20—80%, o vidurkis apie 20—30. Žinoma, šiuo metu, ypač TSRS, šis nuostimtis žymiai sumažėjo, pritaikius skiepijimą ir kitas profilaktiškas priemones, bet vis tiek ši liga ir dar bar dar duoda didelį mirtingumo nuostimį.

Jei gaus žinome, kad liga daugiausia pasirodo žiemą, rudenį, tai kyla klausimas, kodėl gi taip yra? O todėl, kad rudenį ir žiemą mes apsirengiame šiltesniais rėbais, o šituose rėbuose daug patogesnės sąlygos šios ligos užkrečėjimui — utėlei gyvuoti ir veistis.

Nors visi mes gerai žinome utėlę, bet visgi aš nors trumpai apibūdinsiu ją. Utėlė yra bėdrė organizmo atsparumą. trys rūšys: galvinės, drabužinės ir lytinės. Mūsų ždomaujamieji utėlės, daugiausia drabužinė utėlė, nes kad tuo apsaugoti tolimesnį ji yra dėmėtosios šiltinės perligos plėtimą ir profilaktinės neėjęs, nors manoma, kad priemonės, apie ką kalbėjusi utėlės irgi gali pernešti dėmėtąją šiltinę. Utėlės geriausiai mėgsta 32—36° C, o tokia temperatūra kaip tik yra žmogaus kūno paviršiuje. Šaltėsnė temperatūra joms ne-

Rokiškio berniukų ir mergaičių gimnazijų sienlaikraščių apžvalga

tyta, kad sienlaik-
monės, įstaigos ar
leidros, kuriame
pildai viskas, kas
įstaigoje ar mo-
nės, kas ten yra ge-
tas pasiekimas, kas
ir dėl ko tas blogu-
Tuo būdu išryškėja
sienlaikraščio paskirtis.
Tik, kad puošty sie-
tikslui užtenka pa-
ketai, bet tam, kad
ta kovos irankiu ar
at gamyba fabrike ar
ie, ar tai begilnant
tas mokykloje. Sien-
klasas siūkus: iškeli-
pirmūnais, parodyti
siekė savo darbo lai-
atitviti juos pavyz-
Tuo pačiu, kriti-
demaskuoti apsilėid-
nurodyti jų daro-
privesti prie to,
ir klaidų nurody-
šiuos apsilėidėlius
us ir sąsiningo dar-
tenka pasakyti, kad Ro-
kiskiū ir mergaičių
moksleiviams dau-
der nėra supratę tikro-
sienlaikraščio reikšmės mo-
Tas sūskiai matosi per-
gana nemažą kiekį
amats: šių abiejų gimna-
sienlaikraščiu. Viena reikia
i, kad jokiū būdu nega-
inti gimnazijų moks-
i apsilėidimo ir tingė-
sienlaikraščio leidimo re-
šalima beveik apie visus
sienlaikraščius pasakyti, kad j-
ta nemaža darbo. Bet
ta yra tas, kad tas
nefa labai mažai nauda,
sienlaikraščiai daugumoje
ai), beveršiai.
ir faktai. Per visus tuos
sienlaikraščius nerandame nė
siki kuriame būtų iškelti stro-
kiniai — pirmūnai, kur
parodyta kaip jie ta pa-
ri būty tų pašangiųjų
kymai, mintys. Niekol
i, kad abiejose gimnazi-

Jose nėra iš viso pašangių moks-
leivių, nėra, kuo paskiros klau-
sėti galėtų pasigirti, juos pa-
rodyti.
Ar kritika ar savikritika
šia iš viso nėra kalbos. Nė vie-
nais iš visų tų sienlaikraščių
nefigūroja pavardės tinginų,
drausmės laužytojų, apsilėidė-
liū. O argi tokių nėra? Ar ne-
reikia jų kritikuoti, vesti juos
prie susipratimo?
Toks beidėjiskumas ir kriti-
kos bei savikritikos pamegimas
ypač pasireiškia mergaičių gimna-
zijos sienlaikraščiuose. Štai,
VII mergaičių klasės „Jau-
nystės Aduos“ plačiai pami-
nėta Didiosios Spalio socia-
listinės revoliucijos reida, bet
nėra nė vieno žodžio, kuris ka-
nors sakytų, ką ta revoliucija
atnešė moksleiviams. Netgi tam
reikalui skirtame eilėraštyje
yra sakoma, „iš tolo blyojom
mes tavęs“, arba „Šandien
mes prie tavęs prioratom“. Mo-
kinės, kurios jau kitais metais
baigs gimnaziją, yra ant tiek
politikai neusipratusios, jog
mano, kad Lietuvos liaudis ka-
pitalizmo laikais bijojo tarybi-
nės santvarkos ir tik dabar prie
jos priprato. Vieton to, kad šis
sienlaikraštis keltų ir ugdytų
politinį budrumą, jis neša i-
moksleivių dvasią idėjinį su-
pūvimą, politinį profanizmą.
Tai pat VIII mergaičių klasės
„Jaunystės viškelyje“. Vi-
same sienlaikraštyje absoliučiai
nieko iš klasės gyvenimo! Li-
teratūrinis dalykėlis „Skrajo-
jantis pauktas“, kuris jau tū-
siai trečiame numeryje (ir dar
keliamas ir sekantį), yra nieko
nepasakantis dalykas. Kodėl jo
negalima buvo perskaityti lita-
rūto būrelio susirinkime? Kam
užimti sienlaikraštyje tiek daug
brangios vietos, kai ji yra taip
reikalinga klasės gyvenimo ap-
rašymui, kritikai ir savikriti-
kai?
VII mergaičių klasės kažku-
ri poėtė yra ant tiek politikai
naivi, kad savo eilėraštyje apie
Spalio soc. revoliuciją rašo:

„Kai žemė tavo niekono“.
Ji net nežino, kad vienas iš
didžiausių šios revoliucijos lai-
mėjimų ir yra tas, kad žemė
tapo visos laudies bendra nuo-
savybė.
Blogas yra reikšiny, kad iš
daugumos sienlaikraščių visai
nežymu, kad jie būtų specifi-
niai tos ar kitos klasės. Štai,
jai mes VIa berniukų klasės
„Mokelo spindulius“ perkelsi-
me į kitą klasę, jis ten lygiai
tarp pat tiks, nes iš visos šio
sienlaikraščio medžiagos jokiū
būdu nesužinoti, kad jį leidžia
VIa klasė. Visas sienlaikraštis
užpildytas Didiosios Spalio
soc. revoliucijos minėjimu ir
kopijuotu kryžiuoždžiu. Iš klasės
gyvenimo nėra visai nieko.
Panašiai VIb berniukų klasėje.
Sienlaikraštis labai puikiai opi-
paradintas ir kruopščiai iš-
leistas, bet visa jame telpanti
medžiaga yra apie Rudrūk.
Argi VIb klasės moksleiviai
nežino, kad norintimes pas-
siskaityti apie Rudrūką yra i-
tisi knygu tomai? Tad kam ga-
dinti tiek popierio sienlaikra-
štyje, jei ten vis tiek nieko nau-
jo nepasakoma? Juk bet kokiu
sukakėdai paminėti pilnai už-
tenka neilgo įstinginio straips-
nelio, tuo tarpu sienlaikraščio
uždavias yra iškelti savus
reikalus — klasės reikalus.
Tuo būdu yra su mergai-
čių gimnazijos pėminės kom-
jaunimo organizacijos sienlaik-
raščiu „Komjaunimas mokyk-
loj“. Negana to, kad jis yra
gana senas (rugsėjo 18 d.), bet
jame neįmato jokios moksleiv-
jos organizuotybės tendencijos.
Kodėl nerašoma, kokiu tu-
ri buti komjaunūnė moksleivė,
kodėl neįkeljama komjaunimo
darbas mokykloje, neparodomas
komjaunimo organizacijos kad-
ry augimo reikalas?
Vis dėl to yra klasių ar pa-
sių lavinimosi būreljų, kurie
sienlaikraščio reikimė kiek ge-
riau suprato. Tas sūskiai atsi-
spindi VIIIa berniukų klasės
sienlaikraštyje „Aštuoni“. Šia

tepa naudingas straipsnis „Ta-
rybinės mokykla Spalio revoliu-
cijos šviesoje“, matosi ir kitų
straipsniū iš klasės ir moki-
nių gyvenimo, žymu kritike.
Prie tokių galima prisikirti ir
sporto būrelio sienlaikraštį
„Sportininkai“ bei berniukų
gimnazijos „Moksleiviai“. Geriau-
siau sienlaikraščiu tenka laikyti
suaugusių gimnazijos „Kelis
pirmūn“. Šia iškeljama mokslo
reikimė, plačiai naudojama kri-
tika, apibūdinami mokinų sie-
kimai ir t. t.
Apžvelgus Rokiškio gimna-
zijų sienlaikraščius, gaunasi
aiški nuomonė, kad, neskaitant
formos, turinio atžvilgiu jie
daugumoje silpni ir teidėjiniai.
Šia didžiausia kaltė yra ta, kad

mokytojai — klasių auklėtojai
per mažai kreipis dėmeso į tai,
kaip jų auklėtiniai paruošia ir
išleidžia sienlaikraščius. Moky-
tojama — klasių auklėtojams
kaip tik ir statomas uždavinys
paskirti mokinį politinį — idė-
jinį lygi. O tas gali būti pa-
siekta per auklėjamosias pa-
mokas ir didelėje dalyje per
sienlaikraščius.
Yra būtinas, kad Rokiškio ber-
niukų ir mergaičių gimnazijų
mokytojai ir moksleiviai su-
prastų šį svarbų reikalą ir at-
lyje išleisti sienlaikraščius tik-
rai moksleiviams naudingus —
atitinkamus laiko ir mokyklos
dvasie.
N. Kalboka.

Sudrausti savivaliavima Kvetkų malūne

Į Kvetkų malūną, priklausan-
tį savininkei Žilinskienėi Ele-
nai, suvažiuoja maiti grūdų
valstiečiai iš Kvetkų, Medikų
apylinkių ir iš Papilio bei Pan-
delio valsčių. Malūnas, dirba-
mas dviejomis giminomis, per-
mala didelį kiekį grūdų. Ta-
čiau valstiečiai nusiskundžia,
kad šiame malūne už paimitus
už malimą grūdus neišduoda-
mi kvitai.
Ištyrus vietoje padėtį nusis-
kundimai pasitvirtino. Štai, 7.
m. XI. 11 d. Kvetkų malūnas
susimalo savo reikalams grū-
dus pil. Valionis Lionginas,
gyv. Gervėčių km., Papilio
valsė, ir pil. Jeolėtkštis Ro-
mas, kurie už malimą sumokė-
jo natūra (grūdais), bet kvitų
negavo. Tuo tarpu patikrinus
kitus valstiečius, pasirodė, kad
daugumoje jie turi išduotus
kvitrus. Tokiu būdu malūno

savininkė Žilinskienė, neišduo-
dama kai kurioms valstiečiams
pakvitavimų, paimitus iš jų už
malimą grūdus sunaudoja sa-
vo reikalams. Kadangi už ma-
limą priimama grūdų natūra
yra skiriama visuomeniniam
maitinimui, tai Žilinskienė šia
smarkiai nusikalsta, nusukda-
ma valstybei priklausančius
grūdus.
Be to, minėta buožė Žilins-
kienė, apart malūno, dar turi
26 ha žemės. Jokiū būdu nėra
leistina, kad ir toliau Žilins-
kienė dalį valstybei priklaus-
ančių grūdų, paimitų iš valstie-
čių už malimą, ir toliau nau-
dotų savo asmeniškiems reika-
lams. Tokiam kenkėjui kam dar-
bai turi būti padarytas galas.
Į tai visuorganizuota turi re-
aguoti atitinkami organai.
K. Latėnas.

neprasti neina. Apsikrėtęs
na inkubacijos priode
ypačia utėles, kurios, pasi-
tytė ligos reikšimams, tem-
peratūrai pakilus iki 40—
emC, pradeda nuo jo bėgti,
dams aukšta temperatūra
ngnka, ir tokiu būdu jos
lauja pas sveiką žmogų.
iti pas žmogų jį stengia-
nirintis būdais, nes kitip
od iš bėdo, o be maisto
r po 4—5 dienų žūsta. Pas
gigi lieka dar kiaušiniai —
tas, prilipintus prie plauky
tas rubų siūlių, o jų būna
ėjis, nes kiekviena utėlė per
a, padeda jį nuo 5—15, ir
iš savo gyvenime, kuris
iki 5 savaitių, apie 150
y. Iš glindų po 6—8 dienas
ta mažos utėlės, kurios
tas užplia krauje, nes no-
ngti, o pasaugusios ir už-
pustos, irgi keliauja pas
tus žmones ir juos uskre-
pe
koku būdu, jeigu mes ne-
posime prieš utėles iki jų
tiko sunaikinimo, tai kova
dėmėtoja šiltinė bus ne-
noma, ypač prisiminus, kad
tali gali nueiti per minutę

apie 30 cm., tai reiškia, visur,
kur tik susiburia žmonės; pa-
sitaiskus persirgusiam arba in-
kubacijos periode utėlėtam
žmogui, jis gali labai daug
žmonių apkirsti.
Mūsų žmonės šiltinės labai
bijo, kai ji kur pasirodo. Bijo
net perdėta, nes bijo prieiti
prie to namo, kur yra arba
buvo ligonis, o kovoti su tuo
ligos sukėlėju — utėle nenori.
Utelė sunkiai pakelia karštį
55—60 C, ir prie tos tempe-
ratūros po 30 minučių ji žūva.
Glindos kiek atsparesnės, bet
ir jos po valandos žūva. Kai
karštis siekia 98—100 C, utė-
lės ir glindos sunaikinamos
per 1—3 minutes. Paprastas
pelenų šarmas irgi užmuša
utėles ir glindas, ypač virin-
nant baltinius. Galvos plovini-
mas pelesų šarmu irgi duoda
gerų rezultatų. Žibalo utėlės
irgi labai bijo. Be šių priemo-
nių yra dar daug kitų. Čia mi-
nėjam labiausiai prieinamas ir
nereikalaujantis didelių išlai-
dų. Pavyzdžiui: iškurenama
kaimo trobos krosnis arba ply-
ta, ir po to sukiamai kauliniai,
baltiniai ir patalynė keliolikai

minučių ir, visa tai pakertojus
savaitės — dvyjetų bėgyje ke-
letą kartų, mes tikrai išaiki-
sime utėles. Žinoma, tuo pa-
čiu metu reikia naikinti iš vi-
sur, kad vienu metu užgniau-
šus visus jų židinius. Ypač
tuo reikalu būtina susirūpinti
dabar, nes neseniai pradėjome
vilkėti šiltesnius rūbus, todėl
nereikia leisti joms juose pri-
sivielsti.
Antra, nereikia bijoti skie-
pijimo, pravedamų prieš dė-
mėtoja šiltinę, nes praktika
perodė, kad skiepyti nuo dė-
mėtosios šiltinės arba visai
neserga, nors būna užkrėsti,
arba serga labai lengvai, kai
neskiepyti suakiai, ir mirtin-
gumes neskiepyty yra daug
didesnis. Mūsų žmonės labai
noriai ir be baimės skiepinasi
nuo raupų, o nuo kitų ligų bi-
viens ir tas pats, tik priei-
šiltinė, tai kogi bijoti? Kad
skiepijimas duoda gerus rezul-
tatus, matome ir iš to, jog
Didžiojo karo metu labai dide-
lis nuostimis karių sirgo dė-
mėtoja šiltinė, nes nebuvo
skiepyti, o Tėvynės karo metu,

[vedus privalomą kerų skie-
pijimą, sirgo labai mažas nuo-
šimtis.
Trečia, jeigu jau liga pasi-
rodė, arba įtariama, tai būti-
nai reikalinga ligonį paguldyti
į ligoninę, kad apsaugojus jį
nuo komplikacijų, o svarbiau-
sia — pašalinus pavojų kit-
iems, namiešiams, taip ir
lankytajams užsikrėsti ir tuo
pačiu išnešioti — išplėsti liga.
Be to, gauti iš gydytojo nuro-
dymo, kaip eigtis ir ką daryti
ligonį išgabenus į ligoninę.
Nereikia priešintis dezinfek-
cijos darymui, nes dara dezinf-
fekciją žmonės nepadarys nuos-
telėly, o tik gerai, tuo bus su-
mažintas pavojus ligos išpliti-
mui ir namieškų užsikrėtimui.
Pagrindinis dalykas kovoje
su dėmėtoja šiltine, tai švara.
Reikia apvalyti mėsų kėnas ir
vise aplinkė, kurioje mes gy-
vename, nuo nesvarumė. Tan-
kia lankyti pirtis, ne mažiau,
kaip du sykias į mėnesį, o jau
karta, tai net būtinai. Kai bė-
sime švarus mes ir mūsų bal-
tiniai, tai utėlėms nebus pas-
mus vietos.
Reikia vengti lankyti tuos

namus, kur įtariama sergant
dėmėtoja šiltine, kol gydytoje
nebus nustatyta, kad tai ne dė-
mėtoji šiltinė arba bus num-
tas karantinas (dr. už mus lan-
kyti tuos namus). Nedaryti tam
rajone jokių žmonių susiburi-
mų, kaip, pav., pasiliekmini-
mų ir t. t.
Persirgusiems reikia laikyti
gydytojų nurodymu, kaip
eigtis namuose ir su pašali-
niais žmonėmis.
Kadangi spauda nevisi mūsų
pillečiai naudojami, be to, gal
kitiems nevisai suprantamas
šios ligos pavojus ir apsaugos
priemonės, baigdamas noriu
pasidėti mūsų inteligentiūjam
plačiau prisidėti prie popula-
rinimo įvairiomis tomomis pa-
skaitų, įvairių progų atvejais,
ypač mokyklose. Jeigu mūsų
jaunoi karta bus gerai supa-
žindinta su dėmėtosios šiltinės
ir kitų infekcinių ligų pavojumi,
tai per juos šiojiomas apie
šias ligas pasieks tolimiausius
mūsų krašto kampus. Tuo pa-
siektime didesni mūsų pilečių
kultūrinį lygi, o kartu išugd-
sime sveiką, stiprią mūsų tau-
tą. Nuo tautos sveikatumo
pareina jos darbštumas, ir tik
sveikatauta galės atlikti jai
skiriamus uždavinius.

